

ΤΟ ΚΑΚΟΥΡΙ

Τρίμηνη Πολιτιστική έκδοση του Εξωραϊστικού και Επιμορφωτικού Συλλόγου Αρτεμισιωτών Αττικής
Γραφεία: Γλάδστωνος 10 Αθήνα Τ.Κ. 10677 • Τηλ: 210- 8082042 site:www.kakouri.gr • e-mail: tokakouri@gmail.com

Χρόνος 22ος • Αριθμός φύλλου 88 • Σεπτέμβριος - Οκτώβριος - Νοέμβριος 2018

“Ευλογημένη είναι η εποχή η οποία εμπλέκει ολόκληρο τον κόσμο σε μια συνωμοσία αγάπης”

*Καδές γιορτές και εντυχιμένους ο καινούργιος χρόνος.
Ας ευχηθούμε, η νέα χρονιά, να φέρει
στον καθένα μας, μια όμορφη και χαρούμενη ζωή,
με υγεία, αγάπη, χαμόγελα, ευτυχία, και δύναμη.
Νά είναι μια χρονιά γεμάτη υγεία
και κάθε στόχος και σκοπός που βάζουμε
να επιτυγχάνεται!*

Ο Ξενώνας του χωριού μας

Ο Ξενώνας λειτουργεί και περιμένει να φιλοξενησει τους Κακουραίους και τους φίλους τους
Υπεύθυνη η κ. Δήμητρα Ρόκκα: τηλ.: 27960-61145

Ο εορτασμός της 28ης Οκτωβρίου 1940

Ο εορτασμός της 28ης Οκτωβρίου 1940 έγινε και φέτος με την πρέπουσα λαμπρότητα στο χωριό μας. Μετά την δοξολογία, χοροστατούντος του ιερέα του χωριού μας π. Νικολάου Κουτρούμη. Ακολούθησε ο πανηγυρικός της ημέρας, που εκφωνήθηκε από τον Γιάννη Δημ. Σταματόπουλο.

Ακολούθησε τρισάγιο στο μνημείο των πεσόντων και έγινε κατάθεση στεφάνων από τον Πρόεδρο της Κοινότητας Κώστα Νάγο και από τους εκπροσώπους των Συλλόγων του χωριού. Η τελετή έκλεισε, ψάλλοντας από τους παρευρισκόμενους τον Εθνικό μας Ύμνο.

Ομιλία

Αιδεσιμώτατε, αγαπητοί συγχωριανοί, αγαπητά παιδιά. Η 28η Οκτωβρίου 1940, είναι μια ημερομηνία ορόσημο για την ιστορία του Ελληνικού Έθνους και ο εορτασμός

της αποτελεί αφορμή για όλους να αποτίσουμε τον οφειλόμενο φόρο τιμής στην ηρωική γενιά του '40, στη γενιά του ηρωικού «ΟΧΙ» που αντιτάχθηκε σθεναρά και γενναία απέναντι στο Ναζισμό και το φασισμό.

Η 28η Οκτωβρίου 1940 ανήκει στην ιστορία, σ' εμάς ανήκει η υποχρέωση να τιμήσουμε τους 13.679 ήρωες-νεκρούς του πολέμου του '40.

Για το έπος του 1940 έχω αναφερθεί αναλυτικά σε ομιλίες μου τα προηγούμενα χρόνια και δεν έχω σκοπό να επαναλάβω τα ίδια.

Σήμερα είμαστε εδώ για να θυμηθούμε και να τιμήσουμε τους Κακουραίους ήρωες που πολέμησαν και έπεσαν υπέρ πατρίδος στα Αλβανικά βουνά και αλλού, αλλά και αυτούς που έχυσαν το αίμα τους για την Ελευθερία της πατρίδας και δεν είναι άλλοι από τους ανάπλους πολέμου.

Συνέχεια στην 3η σελ.

Η συνδρομή της εφημερίδας

- α. Στο χωριό στην κ. Δήμητρα Ρόκκα.
- β. Στην Τρίπολη στο κατάστημα των Α/φών Χρόνη, 28ης Οκτωβρίου 50.
- γ. Με επιταγές εσωτερικού: Σύλλογος Αρτεμισιωτών Αττικής, Γλάδστωνος 10 Αθήνα, Τ.Κ. 10677
- δ. Μπορείτε να καταθέσετε στην Εθνική Τράπεζα: Σύλλογος Αρτεμισιωτών Αττικής Αρ. Λογ/μού 65648001090
- ε. ΠΡΟΣΟΧΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΟΥΣ ΜΑΣ
Παρακαλούμε τους Ξενιτεμένους Κακουραίους να μην στέλνουν τσεκ στο Σύλλογο γιατί οι τράπεζες δεν τα δέχονται.

Μπορείτε όμως να καταθέσετε τη συνδρομή σας στο λογαριασμό του Συλλόγου. Το όνομα του Συλλόγου είναι: Σύλλογος Αρτεμισιωτών Αττικής με IBAN:

GR 510110 6560 0000 6564 8001090 ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
SWIFT / BIC: ETHNGRAA
NATIONAL BANK (Εθνική Τράπεζα)

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ: ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΡΤΕΜΙΣΙΩΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ

Μην στέλνετε επιταγές ή επιστολές στο όνομα της εφημερίδας «ΤΟ ΚΑΚΟΥΡΙ».

Το ΝΕΟ ΒΙΒΛΙΟ που αφορά το Χωριό μας με τίτλο:

“Et in Kakouri Ego”

(Από το Κακούρι και Εγώ)

Πολύ μεγάλη ανταπόκριση, από τους συγχωριανούς μας, είχε το Νέο Βιβλίο “Et In Kakouri Ego” – (Από το Κακούρι και Εγώ), που την συγγραφή και επιμέλεια είχαν ο Γιάννης Δ. Σταματόπουλος και ο Θεόδωρος Ε. Γκόνος. Στη φωτογραφία απεικονίζονται οι συγγραφείς, όταν παρέλαβαν το βιβλίο, γεμάτοι ικανοποίηση για το τελικό αποτέλεσμα. Ένα βιβλίο που δημιούργησαν με μεγάλη προσπάθεια, πολλή – πολλή αγάπη και ευαισθησία. Ένα βιβλίο ολοκληρωμένο, με πολύ κείμενο και πολλές – πολλές ανάλογες φωτογραφίες (700), που οδηγεί τον αναγνώστη στο ταξίδι της εξέλιξης της ζωής του χωριού μας. Ένα βιβλίο που

ενεργοποιεί μνήμες στους παλαιότερους και διδάσκει τους νεότερους. Μνήμες μεγάλης νοσταλγίας:

- για αγαπημένους μας ανθρώπους που έφυγαν,
- για τα έθιμά μας και την απλότητά τους που σιγά – σιγά μέσα από τον εκσυγχρονισμό ατονούν,
- για την απλότητα της ζωής στο χωριό μας,
- για το ότι το χωριό μας έσφυζε από ζωή όταν όλα τα σπίτια κατοικούνταν,
- για το Δημοτικό μας Σχολείο που στα διαλείμματα κάθε γωνιά του προαύλιου γέμιζε από τα παιδιά και που οι

Συνέχεια στην 4η σελ.

Οι παιδικόί μου χειμώνες!

Γράφει η Γεωργία Κακαρίκου, Εκπαιδευτικός

Είναι Δεκέμβρης και η φύση ξεθωριάζει. Ο χειμώνας χτυπάει το τζάμι, οι νύχτες βυθίζονται στο σκοτάδι και εγώ πίσω από το τζάμι, “ταξιδεύω” στους παιδικούς μου χειμώνες!

Τότε, όταν ήμουν παιδί, όταν έπιανε ανεμόβροχο και κράταγε για μέρες, αντάριαζε ο τόπος. Άνοιγε ο ουρανός από τις αστραπές και τα μπουμπουνητά και τραντάζανε τα σπίτια μας, σα σεισμός. Κι όταν μας έπιανε η βροχή στο δρόμο, τρέχαμε να βρούμε υπόστεγο-εξώστη να μπουέμε από κάτω για να μη γίνουμε μούσκεμα. Όταν φύσαγε άκουγες να περνάει απ’ τις χαραματιές της πόρτας

Συνέχεια στην 3η σελ.

Τα βιβλία των Συλλόγων

Από πού κρατάει
η σκούφια μας

Αναζητώντας τις ρίζες
των Αρτεμισιωτών (Κακουραίων) Αρκαδίας

Et in
Kakouri Ego

(Από το Κακούρι και Εγώ)

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ & ΕΞΩΡΑΪΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΡΤΕΜΙΣΙΩΤΩΝ ΕΞΩΡΑΪΣΤΙΚΟΣ & ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΡΤΕΜΙΣΙΩΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ

Αυτά τα δύο βιβλία, που το ένα συμπληρώνει το άλλο, δεν πρέπει να λείπουν από κανένα Κακουραίο σπίτι.

Τα βιβλία διατίθενται στο χωριό μας από την κ. Δήμητρα Ρόκκα, στην Τρίπολη από το κατάστημα των αδελφών Χρόνη (28ης Οκτωβρίου 50) και στην Αθήνα από όλα τα μέλη του Δ.Σ.
Η τιμή τους είναι 30€ και 20€ αντίστοιχα

Κακουραίοι, Αγκαλιάστε στοργικά την εφημερίδα των Αρτεμισιωτών, «ΤΟ ΚΑΚΟΥΡΙ».

Αυτή μας αδελφώνει, μας ταξιδεύει στ' όμορφο χωριό μας και κάνει τη φωνή μας ν' ακούγεται μακρύτερα και περισσότερο.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις

► Ο **Μπίτσικας Λεωνίδας** και η **Σταματοπούλου Κατερίνα** του **Δημ.** απέκτησαν **κοριτσάκι** στις 17-9-2018.

► Ο **Αθανασόπουλος Σαράντος** και η **Τζιώρτζη Μαρία** το γένος **Νίκης Δημ. Σταματοπούλου** απέκτησαν **κοριτσάκι** στις 27-7-2018.

► Ο **Χαραλαμπίδης Θεόδωρος** και η **Ρόκκα Μαργαρίτα** απέκτησαν το δεύτερο παιδάκι τους, **αγόρι** στις 4-9-2018.

Να τους ζήσουν τα νεογέννητα.

Βαπτίσεις

► Ο **Σωκράτης Πλατανιώτης** και η γυναίκα του **Αναστασία, το γένος Λίτσας Ι. Τασιοπούλου,** βάπτισαν τον πρωτότοκο γιο τους στις 22-9-2018 στον Ι.Ν. Αγίας Σοφίας Ακρόπολης.

Νονά ήταν η **Αλεξία Τροκάδη,** που έδωσε το όνομα **Κωνσταντίνος.**

► Ο **Γιάννης Οικονομάκης το γένος Γιάννης Ι. Τασιοπούλου-Γκανά** και η γυναίκα του **Μαρία Κοτίσα (εκ Κακουρίου)** βάπτισαν τα δίδυμα κοριτσάκια τους στις 30 Σεπτεμβρίου 2018 στην Αθήνα και τους έδωσαν τα ονόματα **Θέμις** και **Κατερίνα.**

► Ο **Χρονάς Παναγιώτης** και η **Κολιοπούλου Κωστούλα** βάπτισαν το κοριτσάκι τους στις 9-9-2018 και το όνομα αυτής **Θεοδώρα.**

► Ο **Καριώτης Δημήτρης** και η **Σιοπέ Ελένη** βάπτισαν το δεύτερο κοριτσάκι τους στις 3-11-2018 και το όνομα αυτής **Χαριτωμένη.**

► Ο **Παπαγεωργίου Τρύφωνας** και η **Χρυσού Γεωργία** βάπτισαν το πρώτο τους παιδί στις 29-9-2018 και το όνομα αυτού **Νικόλαος.**

► Στις 7-10-2018 ο **Γιώργος Β. Ηλιοπούλος** και η σύζυγός του **Γεωργία** βάπτισαν στον Ι.Ν. Αγ. Νικολάου στο Λουξεμβούργο το 3ο τους παιδί και το όνομα αυτού **Ευάγγελος.**

Ευχόμαστε στους ευτυχείς γονείς, γιαγιάδες και παππούδες να τους ζήσουν τα νεοφώτιστα και να τα καμαρώσουν όπως επιθυμούν.

► Στις 13 Οκτωβρίου 2018, στην Ορθόδοξη εκκλησία του Αγίου Αντωνίου, Λος Άντζελες Αμερικής, βάφτισε ο **Γιώργος** και η **Σιάνα Κυπραίο,** τον γιο τους **Δημοσθένη Κυπραίο. Ο παππούς Δήμος του Τσιρικού ευτυχισμένος που άκουσε το όνομά του.**

Οι νονοί Νικόλ και Μπόμπη Ζουμπεράκης, οι φίλοι και ολόκληρη η οικογένεια ξεφάντωσαν στο γλνέτι που ακολούθησε. Ο μικρός Δημοσθενάκις δεν έπαψε να γελάει και να παίζει με τα άλλα παιδάκια. **Να είναι γερός και τυχερός και να τον χαίρομαστε!!**

Γάμοι

► Ο **Αλέξανδρος Δ. Ελευσινιώτης,** το γένος **Ελένης Θεοφ. Τασιοπούλου** και η **Δανάη Μαρinoπούλου** παντρεύτηκαν στον Ι. Ν. Παναγίας Ελευθερώτριας Ελευσίνας, στις 21 Ιουλίου 2018. Την ίδια μέρα βάπτισαν και τον γιο τους στον οποίο οι νονοί Ελευθερία Κούλη και Raffael Colati, έδωσαν το όνομα **Δημήτρης** με πλήθος κόσμου.

Το γαμήλιο γλνέτι έγινε στο κέντρο Ακταία (στη Σαλαμίνα).

► Ο **Παναγιώτης Χρονάς** και η **Κωστούλα Ι. Κολιοπούλου** παντρεύτηκαν στις 9-9-2018 στον Ι. Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου, στο Βλαχόπουλο Μεσσηνίας.

Το γαμήλιο γλνέτι έγινε με πολλούς καλεσμένους στο κέντρο **Ψαράκια,** στη Χώρα Μεσσηνίας.

► Ο **Μπίτσικας Λεωνίδας** και η **Κατερίνα Δημ. Σταματοπούλου** παντρεύτηκαν στις 12-7-2018 με πολιτικό γάμο.

► Ο **Αθανασόπουλος Σαράντος** και η **Μαρία Τζιώρτζη** το γένος **Νίκης Δημ. Σταματοπούλου** παντρεύτηκαν στις 28-12-2018 με πολιτικό γάμο.

► Ο **Γεωργίλας Γιάννης** και η **Σιοπέ Γεωργία** παντρεύτηκαν στις 2-9-2018 στον Ιερό Ναό του Αγίου Παντελεήμονα στην Τρίπολη. Ακολούθησε τραπέζι στο κέντρο Country Inn.

► Ο **Παπαγεωργίου Τρύφωνας,** το γένος **Διαμάντης Δάμη** και η **Χρυσού Γεωργία,** παντρεύτηκαν στις 29-9-2018 στον Ιερό Ναό Αγίας Αικατερίνης Περιεσσίου (Αθήνα).

Ακολούθησε τραπέζι στο κτήμα Καβαλλάρη στην Πάρνηθα.

Στους νεόνυμφους ευχόμαστε θίο ανθόσπαρτο.

Έφυγαν για πάντα από κοντά μας

Γεωργία Κωτσιοβού

Στις 21/10/2018 σε ηλικία 83 ετών απεβίωσε στην Αθήνα η **Γεωργία Κωτσιοβού, κόρη του Θεοδώρου και της Αικατερίνης.** Η εξόδιος ακολουθία και η ταφή έγινε, σύμφωνα με την επιθυμία της, στη γενέτειρα πατρίδα της το Κακούρι.

Η θεία Γεωργία, θέλοντας να ξεφύγει από τις δυσκολίες της αγροτικής ζωής, σπούδασε νηπιαγωγός. Ξεκίνησε να εργάζεται αρχικά ως παιδαγωγός σε διάφορες εφοπλιστικές οικογένειες μεγαλώνοντας με πειθαρχία αλλά και πολλή αγάπη τα παιδιά που αναλάμβανε. Ενδεικτικό της αγάπης και του σεβασμού, που τα παιδιά αυτά έτρεφαν για εκείνη, είναι ότι μετέπειτα επικοινωνούσαν συνεχώς μαζί της και πάντα νοιάζονταν για αυτήν. Στη συνέχεια διορίστηκε ως νηπιαγωγός ξεκινώντας αρχικά από την Ξάνθη. Ακολούθησε το Οίτυλο Λακωνίας, η Αίγινα και τέλος ο παιδικός σταθμός της Βούλας Αττικής όπου διετέλεσε ως διευθύντρια για πολλά χρόνια.

Ήταν ένα ήρεμο και γλυκύτατο άτομο, με έμφυτη ευγένεια και καλλιέργεια, προσηνής, άριστη και τυπικότερη στα επαγγελματικά της καθήκοντα. Κυρίως όμως ήταν πάντα διαθέσιμη σε όποιον ζητούσε τη βοήθεια της την οποία και παρείχε αγόγυστα. Δυστυχώς δεν ευτύχησε να αποκτήσει δική της οικογένεια. Διοχέτευσε όμως το απόθεμα αγάπης που είχε στα παιδιά για τα οποία εργαζόταν.

Θα παραμένει πάντα στη θύμησή μας με το καλοσυνάτο της πρόσωπο και το φωτεινό της χαμόγελο!

Την ευχαριστούμε για όλα εκείνα για τα οποία μας συνδράμαμε. Αιώνια σου η μνήμη θεία!

«Χριστός σε αναπαύσει εν χώρα ζώντων και πύλας Παραδείσου ανοίξει σοι».

**Η ανιψιά σου
Θεοδώρα Νικ. Μπρότση**

Σοφία Κοντοδιαμαντή-Καπίρη

Στις 28-10-2018 έγινε στο χωριό, το ετήσιο μνημόσυνο της **Σοφίας Κοντοδιαμαντή-Καπίρη,** που έφυγε από τη ζωή στις 2-11-2017 στην Αθήνα, σε ηλικία 96 ετών.

Η Σοφία που σύμφωνα με επιθυμία της ετάφη στο χωριό στον πατρικό οικογενειακό τάφο, γεννήθηκε στο χωριό απ' όπου έφυγε σε ηλικία 12 ετών για την Αθήνα. Εργάστηκε στο εργοστάσιο Κλωστοϋφαντουργίας Λαυραά. Παντρεύτηκε και έμεινε στα Πετράλωνα.

Με το σύζυγό της Βασίλη Καπίρη απέκτησαν 2 παιδιά την Ελένη και τον Θανάση, τα οποία τέλεσαν και το μνημόσυνο της. **Γιώργος Ρόκκας**

Δωρεές στη μνήμη

► **Γεωργίας Κωτσιοβού**
Η ανιψιά της Θεοδώρα Μπρότση προσφέρει αντί στεφάνου 50€.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Γκόνου-Ταμπούρλου Κωνσταντίνα (Αυστρ.)	50€
Γκόνου-Μητροπούλου Ιωάννα (Αυστρ.)	50€
Σταματοπούλου Παναγιώτης του Χαραλ. (Αυστρ.)	300 δολ. Αυστραλίας
Ψυχός Θεόδωρος	20€
Κουμαρέλα Τρισεύγενη	30€
Βλάχου-Ρωμιού Δημήτρα	20€
Κοτσιάνη-Χαραλαμπίδου Σοφία	30€
Παπαγεωργίου-Κανδρεβιώτη Ελένη	50€
Λαγούση Χριστίνα	20€
Σταματοπούλου Διονύσιος του Βασ.	40€
Ψαρράς Θεόδωρος του Γεωργ. (Αυστρ.)	50€
Παναγιώταρου Γεωργία του Γεωργ. (Καναδάς)	50€
Κωτσιοβός Μιχάλης του Δημ.	50€
Δούρου-Μαρινού Κατερίνα (U.S.A.)	100€
Κακαρίκου Ευαγγελία του Θεοδ.	20€

ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ

— Η **Κατερίνα Ανδρ. Σταματοπούλου,** κόρη του Προέδρου του Συλλόγου μας, πήρε το πτυχίο της Ιατρικής από το Πανεπιστήμιο Πατρών.

Κατερίνα καλή σταδιοδρομία και πάντα να έχεις επιτυχίες στη ζωή σου.

— Ο **Κωνσταντίνος Γεωργ. Μπουρτσουκλής,** αποφοίτησε από τη Στρατιωτική Σχολή Αξιωματικών (ΣΣΑΣ) Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του ΑΠΘ και στις 19/10/2018 ορκίστηκε Ανθυπολοχαγός στη Ρόδο. **Καλή σταδιοδρομία.**

ΔΩΡΕΑ ΣΤΟΝ ΞΕΝΩΝΑ

► Η **Σοφία Ψαρρά-Χουντή** δώρισε στο Μουσείο του Ξενώνα τρία (3) μεσοφόρια υφαντά.

Πρόταση για ίδρυση Σχολικού Μουσείου

Βλέποντας τηλεόραση μια μέρα, είδα κάτι που ήθελα να το μοιραστώ μαζί σας.

Είδα ένα μικρό χωριό με ένα το ίδιο πολύ μικρό σχολείο. Ίσως μονοθέσιο ή διθέσιο. Το σχολείο έκλεισε, όπως το δικό μας και τόσα άλλα, λόγω ελλείψεως μαθητών.

Όλοι γνωρίζουμε πόσο άσχημο είναι, όταν κλείνει ένα σχολείο. Το σχολείο ιδιαίτερα στο χωριό, είναι ο φάρος που φωτίζει το νου και τις καρδιές των παιδιών. Διδάσκει αξίες, διαμορφώνει χαρακτήρες και κάνει σωστούς ανθρώπους.

Οι κάτοικοι του μικρού αυτού χωριού το αξιοποίησαν, **το έκαναν ΜΟΥΣΕΙΟ με όλο τον εξοπλισμό που είχε, όταν λειτουργούσε.** Συγκινήθηκα, γιατί πολλά απ' αυτά τα αντικείμενα ήταν όμοια με του δικού μας σχολείου.

Θα πρότεινα λοιπόν να διαθέσουμε και μεις, τουλάχιστον μια αίθουσα για το σκοπό αυτό. Να τοποθετήσουμε ότι έχει διασωθεί και να αναρτήσουμε στους τοίχους τις φωτογραφίες των δασκάλων, που έχουν περάσει απ' αυτό το σχολείο και στους οποίους χρωστάμε μεγάλη ευγνωμοσύνη.

Έτσι όλοι μας, όταν το επισκεπτόμαστε, ν' αναπολούμε τα χρόνια εκείνα και οι αναμνήσεις ν' ακουμπάνε και να γλυκαίνουν τις καρδιές μας. Μπαίνοντας σ' αυτό το χώρο νομίζω θα ξαναβαφτιζόμαστε.

Εμπρός λοιπόν! Απόφαση χρειάζεται και θέληση!

Ελένη Β. Δάμη - Ζαρόκωστα

ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ

Ένα ΓΙΑΤΙ γιγαντώνει μέσα του και τρώει τα σωθικά του. Έχει φωλιάσει στην καρδιά του και αιχμαλωτίζει τη σκέψη του. Όσο και να προσπαθεί να δώσει μια εξήγηση σ' αυτό που του συμβαίνει δεν τα καταφέρνει. Αυτό το ΓΙΑΤΙ τον κυνηγάει. Όπου και να κοιτάξει το βλέπει γύρω του.

Τα τελευταία χρόνια βρίσκεται στο δρόμο, μεγάλος σε ηλικία και χωρίς εισόδημα, γιατί δεν είναι σε θέση να δουλέψει. Μέσα σε λίγο διάστημα και χωρίς να το καταλάβει καλά καλά, βρέθηκε στο δρόμο, όπως λέει σ' έναν περαστικό.

Ανήμπορος να σηκωθεί τον κοιτάζει με τα θολά του μάτια και του ψυθιρίζει: **«Έτσι το 'θελε η μοίρα καλέ μου άνθρωπε! Ούτ' ένα κεραμίδι πάνω από το κεφάλι μου. Ευτυχώς που βρήκα αυτό το παγκάκι!**

— Ξέρεις πόσο δύσκολο είναι να το βρεις κι αυτό; Εκαιοντάδες οι ενδιαφερόμενοι. Τυχεροί όσοι το βρήκαμε. Κάποιοι κοιμούνται κατάχαμα στα πλακάκια. Δεν μπορείς να το φανταστείς πώς είναι να το ζεις αυτό! Μια νύχτα εκτεθειμένος άλλοτε στη βροχή άλλοτε στο λιοπύρι άλλοτε στο χιονιά και άλλοτε στο ξεροβόρι. Οι νύχτες πιο δύσκολες από τις μέρες. Πώς να κλείσουν τα βλέφαρα με τέτοιες συνθήκες!».

Τα σκεπάσματα λιγιστά και το παγκάκι σκληρό για το γέρικο κορμάκι του. Όλη τη νύχτα, με τα μάτια καρφωμένα στον ουρανό, μετράει και ξαναμετράει τ' αστέρια για να μην σκέφτεται. Άραγε κατάφερε να βρει πόσα είναι; Ίσως πετύχει να πέφτει κάποιο αστέρι να κάνει μια ευχή, ελπίζοντας να εκπληρωθεί.

Άστεγος! Άγνωστη λέξη σ' εμάς τους Έλληνες, μέχρι πριν μερικά χρόνια. Ακούγαμε ότι αυτό συνέβαινε στην Αγγλία, Αμερική και αλλού. Όχι όμως στη δική μας χώρα. Τώρα λόγω κρίσης έχουν γίνει πάρα πολλοί αυτοί. Άνθρωποι που τα είχαν όλα και τώρα τίποτα.

«Το σπουδαιότερο που χάσαμε», λέει ένας απ' αυτούς «είναι η αξιοπρέπεια. Εκτός από αυτή έχουμε χάσει τον αυτοσεβασμό μας και την αυτοεκτίμησή μας. Αισθανόμαστε ΝΤΡΟΠΗ και μόνο ΝΤΡΟΠΗ! Δεν μπορούμε να κοιτάξουμε τους ανθρώπους στα μάτια. Η ζωή μάς έχει δείξει το πιο σκληρό της πρόσωπο. Να μην έχει κανείς την τύχη μας».

Σκύβει το κεφάλι κάτω και βγάζει έναν αναστεναγμό λέγοντας. «Έρχονται Χριστούγεννα! Δεν πρέπει να χάνουμε την ελπίδα μας. Ο Χριστός γεννήθηκε για όλους. Θα υπάρχει κάπου και για εμάς ένα κομμάτι από την αγάπη και τη ζεστασιά που θα σκορπίσει απλόχερα σε όλο τον κόσμο.

Έτσι είναι! Οι άνθρωποι αυτές τις μέρες ευαισθητοποιούνται περισσότερο. Οι Δήμοι και η εκκλησία δεν τους ξεχνάει, όχι μόνο τις γιορτινές ημέρες αλλά και σε καθημερινή βάση είναι κοντά τους. Το πρόβλημα όμως είναι η πολιτεία. Να φροντίσει, ώστε να μην υπάρχει κανένας στο δρόμο.

Τελειώνω με μια στροφή από ένα ποίημα της Ε' Δημοτικού, που διδασκόμασταν από παλιά:

**Σε μια γωνιά περαστική
γέρος φτωχός'εχει καθίσει.
Κόσμος πολύς περνά από 'κει
και ίσως θα τον ελεήσει,
καμιά ψυχή που έχει μάθει,
να συμπονεϊ τα ξένα πάθη.**

Ελένη Β. Δάμη-Ζαρόκωστα

► Ο **Αριστοτέλης Γ. Τσόος** εγγονός της **Μαριγουλάς Γεωργ. Κασίρη** που μένει στη Βέροια πέτυχε στη Σχολή Χωροταξίας και Περιβάλλοντος του Πολυτεχνείου Βόλου. **Ο Αριστοτέλης είναι το 4ο εγγόνι της Μαριγουλάς που φοιτά στο Πολυτεχνείο Βόλου.**

Ο αδελφός του **Αντώνης** φοιτά στο Τμήμα Ηλεκτρολόγων-Μηχανικών όπως και ο εξάδελφός τους **Αντώνης (του Χρήστου).**

Η **Ελισάβετ** φοιτά στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων.

Συγχαίρουμε τα παιδιά, τους γονείς τους και τη Μαριγουλά με τον Αντώνη και τους ευχόμαστε καλές σπουδές και καλή σταδιοδρομία.

Ο εορτασμός της 28ης Οκτωβρίου 1940

Συνέχεια από την 1η σελ.

Στα Αλβανικά βουνά, τρεις Κακουραίοι μαχητές έμειναν για πάντα εκεί και είναι:

1) **Ρόκκας Γιάννης**, που έπεσε πρώτος στις 11-2-1941 υπερασπιζόμενος το ύψωμα ΣΠΙ Καμαράτες.

2) **Ο Σταματόπουλος Δημήτρης**, ο πατέρας μου τραυματίστηκε στις 9/3/1941 στα στενά της Κλεισούρας και **κατέληξε την επομένη στο Β1 Πεδινό Χειρουργείο, στο χωριό Κοσίνα.**

3) **Ο Μπρότσης Αθανάσιος**, Δάσκαλος, τραυματίστηκε στις 9/3/1941 στα στενά της Κλεισούρας και **κατέληξε στο Β1 Πεδινό Χειρουργείο, στο χωριό Κοσίνα.**

Ο πατέρας μου και ο Θανάσης Μπρότσης έχουν ταφεί στο προαύλιο της εκκλησίας της Κοίμησης της Θεοτόκου στο χωριό Κοσίνα της Πρεμετής.

4) **Βαριά τραυματισμένος είναι ο Γκόνος Δημήτρης** (Δεσπότης), που κατέληξε στις 28/8/1941 σε νοσοκομείο των Αθηνών.

Η μάχη του μετώπου μεταφέρεται στην **ηρωική Κρήτη 20-30 Μαΐου 1941.** Στη μάχη της Κρήτης ο ηρωικός ταγματάρχης **Γιάννης Οψιμούλης**, πέφτει μαχόμενος τους Γερμανούς στο Γαλατά Κρήτης στις 20 Μαΐου 1941.

Στη διάρκεια της Κατοχής (1941-44) εκτελείται από τους Γερμανούς κατακτητές, στις 5 Αυγούστου 1944, στο Χιλιόμοδι Κορινθίας ο **Χρήστος Π. Καρατζιάς.**

Οι σοβαρά τραυματισμένοι, που έμειναν ανάπηροι σε όλη τους τη ζωή, είναι:

• **Ο Ρόκκας Δημήτρης (Τζιρίγας)**

• **Ο Συμπρούκος Αντώνης** και

• **Ο Τασιόπουλος Θεοφάνης**

Έχουμε και ελαφρά τραυματισμένους που είναι:

• **Ο Παπαθεοδώρου Βασίλης**

• **Ο Μπακογιαννάκης Σπύρος**

• **Ο Σταματόπουλος Λάμπρος (Σπυράκος)**

• **Ο Ρόκκας Ηλιάς**

• **Ο Σταματόπουλος Δημήτρης (Καϊνός)**

• **Ο Σιοροδής Γεώργιος.**

• **Ο Σταθούλης Νικόλας (Μαστρονικόλας)**

Το 2011 είχαν περάσει 70 χρόνια από τότε που ο πατέρας μου, είχε πέσει υπέρ πατρίδας και το μόνο που γνώριζα, από τα επίσημα χαρτιά του Γενικού Επιτελείου Στρατού ήταν ότι είχε νοσηλευτεί για μια μέρα στο Σ1 Πεδινό Χειρουργείο, που ήταν στην Κοσίνα της Πρεμετής στην Βόρειο Ηπειρο.

Για μένα ήταν μια εσωτερική ανάγκη να επισκεφτώ τον τόπο που ήταν θαμμένος ο πατέρας μου.

Η ευκαιρία μου δόθηκε το 2012, όταν γνώρισα τον ιστορικό-ερευνητή Αγαθοκλή Παναγιώτα, που είχε κάνει προσωπική του υπόθεση το θέμα των πεσόντων Ελλήνων στα Αλβανικά βουνά.

Διεπίστωσα ότι ο Αγαθοκλής Παναγιώτας γνώριζε τα ονόματα των νεκρών ηρώων που ήταν άταφα στα Αλβανικά βουνά.

Για την Κοσίνα όχι μόνο γνώριζε τα ονόματα των 230 πεσόντων αλλά και το χώρο ταφής τους, που ήταν το προαύλιο της εκκλησίας του χωριού.

Στην προσκυνηματική εκδρομή που θα γινόταν στις 26-28 Οκτωβρίου 2012 αποφάσισα να συμμετάσχω και εγώ.

Έτσι για πρώτη φορά βρέθηκα για λίγο στο χώρο που **αναπαύεται ο πατέρας μου** μαζί με το δάσκαλο **Θανάση Μπρότση.** Η συγκίνηση μεγάλη.

Από το χώρο ταφής τους πήρα λίγο χώμα και το έφερα στην πατρίδα. Ένα μέρος από το χώμα αυτό, το έδωσα στα ανίψια του δασκάλου Θανάση Μπρότση, που και αυτοί το τοποθέτησαν στον οικογενειακό τους τάφο στο Κοιμητήριο του Αγίου Νικολάου. Πέρυσι το Σεπτέμβριο (2017) επισκέφθηκα και πάλι την Κοσίνα της Β. Ηπείρου, συμμετέχοντας σε μια προσκυνηματική εκδρομή Καρδίσιωτων που έγινε στην Αλβανία.

Αυτή τη φορά είχα παρέα την κ. Κατερίνα Κοράκη και την κόρη της Μαρία, από τη Σίφνο, που και αυτής ο πατέρας **Μιχάλης Νικηφοράκης**, έπεσε υπέρ Πατρίδος και έχει ταφεί στον ίδιο χώρο με τον πατέρα μου και τον δάσκαλο **Θανάση Μπρότση**, που είναι στο προαύλιο της εκκλησίας της Κοίμησης της Θεοτόκου στο χωριό Κοσίνα της Πρεμετής.

Αυτή τη φορά είχαμε σκοπό, όχι μόνο να επισκεφθούμε το χώρο ταφής των πατεράδων μας, αλλά και να τελέσουμε ένα τρισάγιο για την ανάπαυση της ψυχής τους.

Όταν το πούλυμν, με τους Καρδίσιωτες εκδρομείς έφθασε στην Κλεισούρα, εμείς οι τρεις πήραμε ταξί για την Κοσίνα. Το υπόλοιπο γκρουπ επισκέφθηκε το ηρωικό ύψωμα 731, που ήταν και ο σκοπός της εκδρομής των Καρδίσιωτων. Στην Κοσίνα μας περίμενε ο Ορθόδοξος ιερέας πατήρ Βασίλειος και αφού για λίγο και με μεγάλη συγκίνηση είδαμε το προαύλιο της εκκλησίας, όπου έχουν ταφεί μέχρι και σήμερα οι πατεράδες μας μαζί με 228 Έλληνες στρατιώτες, πήγαμε στην εκκλησία όπου εψάλη το τρισάγιο για την ανάπαυση των ψυχών των πατεράδων μας (**Μιχάλη, Δημήτριου**) και του **Θανάση Μπρότση**, αλλά και των υπολοίπων 227 Ελλήνων) που έχουν ταφεί στο προαύλιο της εκκλησίας και πρέπει αυτό να έγινε για πρώτη φορά ύστερα από 76 χρόνια. Στη συνέχεια επισκεφθήκαμε το σπίτι, που ήταν το Β1 Πεδινό Χειρουργείο της Κοσίνας και εκεί άφησαν την τελευταία τους πνοή οι πατεράδες μας.

Η Αλβανίδα ιδιοκτήτρια σήμερα, του σπιτιού, μας δέχτηκε με ευγένεια. Η συγκίνηση στα πρόσωπά μας ήταν εμφανής και μεγάλη.

Έτσι μια ενδόμυχη επιθυμία μας να ψάλουμε ένα τρισάγιο για την ανάπαυση των ψυχών των δικών μας Ανθρώπων, βρήκε δικαίωση.

Στα βουνά της Αλβανίας έπεσαν 7.276 Έλληνες Αξιωματικοί και φαντάροι και έχουν ταφεί σε ομαδικούς τάφους, σε χωράφια, άλλοι σε κήπους σπιτιών και άλλοι σε άγνωστες θέσεις χωρίς μνήματα.

Μπρος σ' αυτήν την απαράδεκτη κατάσταση το ελληνικό κράτος, προσπάθησε τα τελευταία χρόνια να βάλει τέλος.

Έτσι το 2009 ήλθε σε συμφωνία με την Αλβανία, ώστε να αρχίσει η εκταφή των Ελλήνων πεσόντων του πολέμου του '40. Δυστυχώς η Αλβανική Κυβέρνηση άρχισε για τους δικούς της λόγους την κωλυσιεργία με διάφορες δικαιολογίες.

Μετά από πιέσεις της Ελληνικής Κυβερνήσεως το 2018 ενεργοποιήθηκε η συμφωνία και έτσι την φετινή άνοιξη άρχισαν οι εκταφές.

Η αρχή έγινε από τους 700 περίπου νεκρούς, που είναι θαμμένοι σ' ένα χωράφι στο Ντραγότι της Κλεισούρας. Σήμερα βρίσκονται στο τέλος της.

Από πληροφορίες που έχω, η επόμενη θέση θα είναι η Κοσίνα.

Ταυτόχρονα το Γενικό Επιτελείο Στρατού έχει ζητήσει από τα παιδιά και τους συγγενείς των πεσόντων του πολέμου, αίμα, ώστε αμέσως να αρχίσει η ταυτοποίηση μέσω του DNA.

Για τους τρεις Κακουραίους έχει δοθεί αίμα από τους συγγενείς τους.

Μετά την ταυτοποίηση, οι πεσόντες θα ταφούν σε Νεκροταφεία που είναι ήδη έτοιμα στη Β. Ηπειρο, ώστε να αναπαυθούν εν ειρήνη οι ψυχές των νεκρών ηρώων του έπους του '40.

Εγώ, όπως και οι άλλοι απόγονοι των πεσόντων, ελπίζω και προσεύχομαι ώστε ο Μεγαλοδύναμος Θεός να με αξιώσει να εκπληρώσω και αυτό το χρέος προς τον ήρωα πατέρα μου, που δεν γνώρισα ποτέ.

Το έπος του '40 είναι για όλους μας ένα ζωντανό παράδειγμα ηρωισμού και αυτοθυσίας και ταυτόχρονα ένας ύμνος προς την Ελευθερία. Ας βροντοφωνάξουμε όλοι μαζί:

Ζήτω οι ήρωες του έπους του '40

Ζήτω το Έθνος των Ελλήνων.

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

ΤΟΥ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΥ & ΕΞΩΡΑΪΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΡΤΕΜΙΣΙΟΥ

Ο Σύλλογος του χωριού εκτός από τη συντήρηση των υπαρχόντων περιουσιακών του στοιχείων προχωρά σχεδόν κάθε χρόνο, ανάλογα με τις οικονομικές δυνατότητές του, σε παρεμβάσεις βελτίωσης τους με σκοπό την αναβάθμιση της λειτουργικότητάς των και της αισθητικής των.

Έτσι φέτος προχώρησε στις εξής ενέργειες:

1. Τοποθέτηση κεραμοσκεπής στο οίκημα της γεφυροπλάστιγγας που είναι τοποθετημένος ο ηλεκτρονικός εξοπλισμός της αυτόματης λειτουργίας της. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα την προστασία του από τις ακραίες θερμοκρασίες, ειδικά το καλοκαίρι. Σχεδόν το κόστος αυτής της ενέργειας καλύφθηκε από δωρεές και χορηγίες. Συγκεκριμένα: Η εργασία κατασκευής της κεραμοσκεπής ήταν προσφορά του **Κώστα Κουτρομπή**, ο οποίος κάλυψε και τα έξοδα για τον βοηθό του. Τα κεραμίδια και σημαντικό μέρος άλλων οικοδομικών υλικών ήταν δωρεάν της **Παναγιώτας Σχιζας (Τζιαθάρρα)**. Μέρος της ξυλείας ήταν προσφορά του **Γεωργίου Μ. Ρόκκα**. Το πισσόχαρτο και το μονωτικό Dow ήταν προσφορά του **Κυριάκου Νάτση**. Ο Σύλλογος νοιώθει την εσωτερική ανάγκη να ευχαριστήσει θερμά όλους τους ανωτέρω χορηγούς και ελπίζουμε η ευγενική αυτή πράξη των συμπατριωτών μας να βρει και άλλους μιμητές.

2. Αριστερά από τις αποθήκες και μεταξύ της σκάλας της πλατείας, διαμόρφωση του χώρου σε πεζούλια με πετρόκτιστες μάντρες, τοποθέτηση κάγκελου κατά μήκος της σκάλας και φωτιστικών στηλών. Ένα έργο που αναβαθμίζει την αισθητική του χώρου και προσφέρει και ασφάλεια στη χρήση της σκάλας.

Μορφωτικός & Εξωραϊστικός Σύλλογος Αρτεμισίου

Οι παιδικό μου χειμώνες!

Συνέχεια από την 1η σελ.

το σφύριγμα του αέρα και λούφαρες. Στο δρόμο για το σχολείο, ένοιωθες τον αέρα να περνάει από τα ρούχα σου και να σε σπρώχνει προς τα πίσω. Και τι αντίσταση να κρατήσεις μικρό παιδί; Οι μεγάλοι στα συναπτήματα σχολίαζαν τον καιρό με εκφράσεις όπως: «**πήρε ένα περιδρόμο**», «**παίρνει και τα αγκωνάρια**», «**δε βγαίνει άνθρωπος απ' την πόρτα του**», «**σηκώνει και τις πέτρες**», «**παίρνει και τα έμελα**» και παρακαλούσαν να βγάλει ένα «**μάτι ήλιο**» και να φυσήξει «**ένα δράμι αέρα**» για να στεγνώσουμε.

Στο σχολείο κολλούσαμε στο τζάμι το μουτράκι μας και το χουχουλίζαμε για να το θολώσουμε. Μας άρεσε μετά να το καθαρίζουμε με τα χέρια μας ή να γράφουμε πάνω στον αχνό και να ζωγραφίζαμε με τα δάχτυλα και μετά τα σκουπίζαμε. Χαζεύαμε το νερό που έπεφτε και γιόμιζε τις λακκούβες στους δρόμους, μετά πατούσαμε μέσα και πλατσουρίζαμε στα νερά και μπάζανε τα παπούτσια μας, ύστερα τρώγαμε ξύλο από τη μαμά μας που μας περίμενε με τις τσαντίτες τις ζεστές στο σπίτι πριν τη φασολάδα. Αξέχαστες τσαντίτες με ζάχαρη από πάνω, σαν το τηγανόψωμο που είχαμε τη μέρα που φουρνίζαμε το φρέσκο ψωμί.

Το βράδυ, μες την απόλυτη ησυχία, απολαμβάναμε τον ήχο που έκανε η δυνατή βροχή πέφτοντας με ορμή στο τσιμέντο και το διακοπτόμενο βουητό του αέρα. Ο κρότος απ' το χαλάζι που έπεφτε στα κεραμίδια και στους τσιγκούς ήταν σαν κάποιος να πέταγε πέτρες. Και όταν ακούγονταν ο βρόντος της αστραπής που έπεφτε στα λαγκάδια, εγώ ανακουφισμένη και ασφαλής που οι πέτρες, το νερό και τ' αστροπελέκια δε με βρίσκουν μέσα στο σπίτι και στο ζεστό μου κρεβατάκι, δεν χόρτανα να ακούω το νερό και τον αέρα. Σκεφτόμουν τα πουλιά και τα ζώα που είναι έξω και βασανίζονται και κρυώνουν και τα έκανα εικόνα όλα αυτά και τα έκλεινα στο μυαλό μου και τα έβλεπα στον ύπνο μου. Τότε η μαμά ερχόταν να με σκεπάσει και να με καληνυχτίσει, μετά με σταύρωνε, με φιλούσε και μου έλεγε «**μη σκιάζεσαι**», κι έπεφτε επιτέλους κι εκείνη για ύπνο. Όταν κόπαζαν τα μπουμπουνητά και τα αστροπελέκια και έβρεχε με ήλιο, κυνηγάγαμε το ουράνιο τόξο για να μετρήσουμε τα χρώματα.

Όταν ο καιρός όμως ήταν στο χιονιά (Βοριάς) φυσούσε και έκανε πολύ κρύο. Τότε μαζευόμασταν όλοι στο παραγώνι του σπιτιού δίπλα στο τζάκι, όπου σπιθοβολούσαν τ' αναμμένα κούτσουρα. Εκεί κάποιος έψηνε κάστανε στη θράκα, άλλος φρόντιζε το φαί στη φωτιά. Η γιαγιά καθισμένη στο χαμηλό ξυλόσκαμνο έλεγε, ιστορίες γνέθοντας με τέχνη τη ρόκα της για να βγάλει το στημόνι. Κι εγώ κοιτάζα νυσταγμένα το αδράχτι με το σφοντύλι που στροβιλιζόταν και άκουγα πλάθοντας εικόνες με τα μάτια της φαντασίας μου. Έτσι παίρνανε χρώμα οι ιστορίες της γιαγιάς και μοιάζανε αληθινές.

Από το σπίτι βγαίναμε μόνο για τις απολύτως απαραίτητες εξόδους, σχολείο για τα παιδιά και καφενείο για τους άνδρες. Το καφενείο που θα το 'λεγες και «**μικρή βουλή**», ήταν ένας τόπος όπου έβρισκαν ξεκούραση κουβεντιάζοντας χαμηλόφωνα μέσα στον καπνό, εκεί που η φαντασία αποκοιμείται και η σκέψη ναυουρίζεται από το μουρμουρητό της ξυλόσομπας και

το μονότονο «**τικ-τακ**» του ρολογιού.

Και ποιος δε θυμάται τα χιόνια με την εκτυφλωτική ασπράδα, που έφθαναν πάνω από μισό μέτρο και πάγωνα οι δρόμοι, πάγωνα τα χιόνια κι αλιμονοι πάνω στο παγωμένο χιόνι έπεφτε κι άλλο φρέσκο χιόνι. Μεγάλωνε η παγωνιά, και τα κρούσταλλα στα κεραμίδια κρέμονταν μέχρι και μισό μέτρο. Τότε τα παιδιά γκρέμιζαν με πέτρες τα κρυστάλλινα αυτά «γλειφιτζούρια» για να παίξουν. Το σχολείο όμως δεν το γλυτώναμε, έβγαίναν οι γονείς στους δρόμους με τα φυτάκια και άνοιγαν διαδρόμους στα χιόνια. Η ατμόσφαιρα ήταν πεντακάθαρη κι όλα γύρω με έντονα σκούρα χρώματα. Τα λάχανα στον κήπο μαράγκιαζαν από το κρύο και καίγονταν τα λουλούδια στο μπαλκόνι. Το νερό κρυστάλλωνε στα βαρέλια και στις ποτιστρες και τα ζωντανά δε το άγγιζαν. Το νερό ήταν «**κρούσταλο**» κι ανατριχιάζαμε να νιφτούμε! Ξυλιάζανε τα χέρια μας και δεν τα ορίζαμε, τα πόδια μας ήταν «**χιόνι**», πάγωνα η ανάσα μας και βγάγαμε αχνό από το στόμα. Τέτοιους χειμώνες κανείς δεν μπορούσε να τους προβλέψει. Ούτε οι γιαγιάδες που διάβαζαν τα μερομήνια από τον Αύγουστο, ούτε τα σπασμένα κόκαλα που πόναγαν όταν άλλαζε ο καιρός, ούτε και τα πουλιά που προμήνυαν την καταιγίδα. Τώρα κανείς δεν κοιτάζει ουρανό. Τώρα ο χειμώνας είναι διαφορετικός, πιο μικρός, πιο ζεστός, πιο εύκολος, με άλλες ανέσεις, με άλλες εικόνες, με άλλες περιγραφές. Όχι επειδή άλλαξαν τα καιρικά φαινόμενα, αυτά παραμένουν ίδια ίσως και χειρότερα... Άλλαξαν όμως οι συνθήκες, τα μέσα, τα σπίτια, οι δρόμοι, τα μέσα μεταφοράς, οι λέξεις, οι περιγραφές, τα συναισθήματα και οι άνθρωποι.

Τώρα το χώμα υπάρχει μόνο στις γλάστρες κι οι δρόμοι γέμισαν με ασφάλτο.

Έτσι περνάει εύκολα, γρήγορα και άνετα ο ένας χειμώνας μετά τον άλλον. Όπως πέρασαν κι εκείνοι οι χειμώνες των παππούδων μας, των γονιών μας, των παιδικών μας χρόνων.

Γεωργία Κακαρίκου, Εκπαιδευτικός

(*Ευχαριστούμε τον Βασίλη Δούρο για τη φωτογραφία.*)

ΤΟ ΚΑΚΟΥΡΙ

Τριμηνιαίο Δελτίο
Ιδιοκτησία: Σύλλογος Αρτεμισιωτών
Αττικής
Γλάδστωνος 10 Αθήνα Τ.Κ. 10677
Τηλ.: 210 8082042

Εκδότης - Δ/ντής:
Κακαρίκου Γωγώ Τηλ.: 210 5747298
Ετήσιες Συνδρομές: 20€
Εξωτερικού: 40€

Συντακτική Επιτροπή:
Παπαθεοδώρου - Καραγιάννη Γωγώ
Ελένη Δήμη - Ζαρόκωστα
Σταματόπουλος Γιάννης Δημ.
Ρόκκας Γιώργος Ηλ.
Μπρότση - Αλωνισιώτη Ειρήνη
Κακαρίκου Γωγώ

Ηλεκτρονική Σελιδοποίηση - Εκτύπωση:
Εκδόσεις-Γραφικές Τέχνες
Καρπούζη Αριστεά & Υιοί Ο.Ε.
Θεοδοσίου 23 Ίλιον • Τ.Κ.: 13121
Τηλ-Fax: 210 2619003 - 210 2619696
e-mail: karpouzi@otenet.gr

ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

Φωτεινές επιγραφές, Διαφημιστικές κατασκευές
 Μεταλλικά γράμματα - Νέον - LED - Εκτυπώσεις

Φλέμινγκ 118 Μοσχάτο
 Τηλ.: 210 9416314 Κιν.: 6972 858307
 e-mail: andreastamat@yahoo.gr

A/ΦΟΙ ΧΡΟΝΗ

Ανταλλακτικά-Service
Οικιακών Συσκευών

28ης Οκτωβρίου 50
 Τρίπολη
 Τηλ.: 2710-239451

Δεληγιάννη 16, 221 00 Τρίπολη
 Τ. 271 022 4707, Κ. 6948 645601
 info@rocca.gr • www.rocca.gr

Το **ΝΕΟ ΒΙΒΛΙΟ** που αφορά το Χωριό μας με τίτλο: **“Et in Kakouri Ego”** (Από το Κακούρι και Εγώ)

Συνέχεια από την 1η σελ.

- φωνές των μαθητών του μέσα από το παιχνίδι αντηχούσαν σε όλο το χωριό,
- για το ότι ο κάμπος μας ήταν γεμάτος από τους καλλιεργητές συγχωριανούς μας που παρήγαγαν μεγάλες ποσότητες ποιοτικών προϊόντων (πεπόνια, ντομάτες, κουκιά, ρεβίθια, πατάτες, κ.ά.),
- για τους Συνεταιρισμούς των παραγωγών μας που τώρα δεν υπάρχουν,
- για τα γεμάτα Καφενεία του χωριού μας,
- για το Καρναβάλι μας με την μεγάλη συμμετοχή των συγχωριανών μας,
- και άλλες πολλές μνήμες νοσταλγικές. Βεβαίως και μνήμες λιγότερο νοσταλγικές, όπως αυτές που σχετίζονται με

την δυσκολία της επιβίωσης, την δυσκολία των απαραίτητων εργασιών είτε οικιακών (Ζύμωμα, πλύσιμο, ύφανση, κ.ά.) είτε αγροτικών (όργωμα με τα ζώα, μετακίνηση, θερισμός, πάτημα σταφυλιών, κ.ά.). Γενικά είναι ένα βιβλίο που μέσα από την περιγραφή και τις ανάλογες φωτογραφίες, δημιουργεί πολλαπλάσιες εικόνες στη Σκέψη μας, από αυτές που εμπεριέχει.

Η πληρότητα και γλαφυρότητα του κειμένου μαζί με τις 700 φωτογραφίες, που συνοδεύονται από αναλυτικούς υπότιτλους και η ταξινόμηση όλου του υλικού σε ενότητες, βοηθάει τον αναγνώστη να παρακολουθήσει καλύτερα την ιστορική εξέλιξη της ζωής στο χωριό μας.

Τα σχόλια που έκαναν όσοι το πήραν

και το μελέτησαν είναι πολύ θερμά και γεμίζουν ικανοποίηση τόσο συγγραφείς όσο και τους δύο Συλλόγους που έθεσαν το βιβλίο υπό την αιγίδα τους. Μαζί με το βιβλίο του Γιάννη Δ. Σταματόπουλου **«Από πού κρατάει η Σκούφια μας»** συγκροτούν ένα πληρόστατο ιστορικό Αρχείο του Χωριού μας και της εξέλιξης της ζωής σε αυτό. Ένα Αρχείο που δεν πρέπει να λείπει από κανένα Κακουραϊκό σπίτι. **Τονίζουμε ιδιαίτερα ότι όλα τα έσοδα από την διάθεση των Βιβλίων** πηγαίνουν αποκλειστικά στους Συλλόγους του χωριού μας και ως εκ τούτου οι Σύλλογοι είναι οι αποκλειστικοί υπεύθυνοι της διάθεσης και των δύο βιβλίων. Έτσι για όσους ενδιαφέρονται για να αποκτήσουν κάποιο από αυτά, μπορούν να απευθύνονται στα μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων των δύο Συλλόγων, καθώς επίσης και στην ΤΡΙΠΟΛΗ στο κατάστημα **«ΑΦΟΙ ΧΡΟΝΗ», 28 Οκτωβρίου 50.**

Οι Σύλλογοι του Χωριού

28η Οκτωβρίου 1940

Υπάρχουν στην ιστορία των λαών κάποιες χρονολογίες που προβάλλουν ως σεβαστά ορόσημα στο πέρασμα των χρόνων και αποτελούν αφετηρία για τη μέτρετα εξέλιξη και πορεία τους. Τέτοια για μας είναι η ημέρα που οι βουνοπλαγιές και τα φαράγγια αυτής της γης αντλάλησαν από τις τουφεκίες της Ελληνικής Ελευθερίας. Η ημέρα που αποτέλεσε απαρχή για μια νέα περίοδο εθνικής ζωής. Η επέτειος της 28ης Οκτωβρίου 1940, που δεν είναι μόνο μια υπέροχη ελληνική στιγμή, αλλά και μια ημέρα με παγκόσμια ακτινοβολία και πανανθρώπινη απήχηση. Σε μια στιγμή που οι λαοί της Ευρώπης κι ανάμεσά τους κάποιο ισχυροί παραδίνονταν πανικόβλητοι ως βορά στο χιτλερικό Μίνωταυρο, η μικρή Ελλάδα είχε την τόλμη να υψώσει το ανάστημά της και να προτάξει τα στήθη της. Και με τη σθεναρή τους αντίσταση οι Έλληνες διδάξαν στον κόσμο πως δεν αξίζουν τίποτα τα σύνεργα του αφανισμού μπροστά στο μεγάλο όπλο που λέγεται ψυχή.

«Των εθνών η μεγαλοσύνη δε μετρείται με το στρέμμα. Με της καρδιάς το πύρωμα μετρείται και με το αίμα». Έτσι η Ελλάδα εμψύχωσε την αποθαρρυσμένη ως τότε Ευρώπη και με το λαμπρό παράδειγμά της και με το αίμα των παιδιών της άλλαξε τις τύχες του πολέμου και την πορεία της Ιστορίας. Οι ώρες εκείνες είναι κρίσιμες για ολόκληρη την Ευρώπη. Ο φασισμός προχώρουσε ακάθαρτος. Η ανεξαρτησία των λαών, η εδαφική ακεραιότητα των κρατών, η ανθρωπινή αξιοπρέπεια, η ατομική και εθνική ελευθερία δεν αναγνωρίζονταν πια ως αναφαίρετα δικαιώματα. Οι φασιστικές στρατιές πλημμύρισαν την Ευρώπη. Κράτη, στρατοί σαρώνονται! Οι νεκροί χιλιάδες. Παντού φρίκη και απόγνωση!

Τότε ακριβώς έλαμψε στον ελληνικό ορίζοντα το ελπιδοφόρο φως. Ο ελληνικός λαός, πιστός στις παραδόσεις του έθνους αρνήθηκε να δεχτεί την υποδούλωση. Βροντοφώναξε ΟΧΙ. Και ηχούν στις πόλεις οι σειρήνες και οι καμπάνες στα χωριά. **«Νυν υπέρ πάντων ο αγών».** Κι έτσι κερδήθηκε η μάχη της Πίνδου, η πρώτη αληθινή μάχη της Ευρώπης. Οι Έλληνες παλεύουν με ηρωισμό και δημιουργούν αυτό που όλοι οι λαοί αποκάλεσαν θαύμα: **«Το έπος της Αλβανίας».** Η Ελλάδα γίνεται πρόμαχος μιας φωτεινής, καθολικής δικαιοσύνης, άγια του γνήσιου ηρωικού πνεύματος σε ολόκληρη την ανθρωπότητα. Ο ελληνικός λαός αντιμετώπισε το μεγάλο κίνδυνο και τον άνισο αγώνα χωρίς να σκεφτεί ή να ταλαντευθεί. Μόνο είπε: «έτσι πρέπει» και τράβηξε μπρος.

Γιατί ένοιωθε στρατευμένος σ' ένα εθνικό αγώνα. Αλλά συνάμα, ο πολυαιμάκτος και πολύτροπος αυτός αγώνας, όσο κι αν έγινε για εθνικούς σκοπούς κι όσο κι αν εμπνεύστηκε από ένα βαθύ δημοκρατικό πάθος για την ελευθερία της Ελλάδας και την ελεύθερη ανάπτυξη του λαού της, ήταν συνάμα μια μεγάλη συνεισφορά στον αγώνα των φιλελευθέρων λαών και όσων είχαν υποταχτεί στους κατακτητές και εκείνων που θα τους αντιπάλευαν. Χαρακτηρίζει τους αγώνες της Αλβανίας, το γεγονός ότι η Ελλάδα πραγματοποίησε άθλο πραγματικό, όταν απέκρουε τους πολιτισμένους της σύγχρονης ιστορίας με ανεπαρκή πολεμικά μέσα, έχοντας μόνο να αντιτάξει την ευψυχία των παιδιών της στα Μακεδονικά οχυρά, στα Αλβανικά βουνά, στην Κρήτη. **«Τιμή σ' εκείνους που στη ζωή των όρισαν να φυλάγουν Θερμοπύλες»** λέει ο ποιητής.

Ο ελληνικός στρατός με τον ενθουσιασμό και την αυτοθυσία του κατάφερε όχι μόνο να αντιμετωπίσει την επίθεση, αλλά και να περάσει στην αντεπίθεση. Συνέτριψε και τη σφοδρή «εαρινή επίθεση» που παρακολουθούσε ο ίδιος ο Μουσολίνι.

Ήταν πλέον θέμα χρόνου «ακόμη και στη Ρώμη γαλανόλευκη να υψώσουμε σημαία ελληνική».

Όλοι γνωρίζουμε ονόματα πόλεων και περιοχών που πέρασαν στην αθανασία και που η γη τους, βάφτηκε με το αίμα του έθνους. Όλοι έχουμε χρέος να μνημονεύουμε την Πρεμετή, την Κορυτσά, το Αργυρόκαστρο, τη Χειμάρρα, το Πόγραδετς, το Ρούπελ.

Όμως, στις 6 Απριλίου του 1941, η Γερμανία βλέποντας την αδυναμία του συμμάχου της Ιταλίας έσπευσε σε βοήθεια. Ο ελληνικός στρατός αντιμετώπισε με τον ίδιο ενθουσιασμό και την ίδια αυταπάρνηση τις σιδερόφρακτες μεραρχίες του Χίτλερ. Αλλά, τώρα πια, αυτό δεν ήταν

αρκετό. Οι αγωνιστές του Ρούπελ παραδόθηκαν και οι Γερμανοί μπήκαν στην Αθήνα στις 27 Απριλίου του 1941.

Έτσι από την εκτυφλωτική λάμψη του έπους των ηπειρωτικών βουνών ο λαός μας πέρασε στο πυκνό σκοτάδι της Κατοχής. Πείνασε, μάτωσε αλλά δεν γονάτισε. Οι Έλληνες οργάνωσαν στις πόλεις και στα χωριά την αντίσταση, άντεξαν τους διωγμούς, τα βασαντήρια, τα στρατόπεδα συγκέντρωσης, τις φυλακές, τις εκτελέσεις. Τα βουνά μας, πλημμύρισαν από τους αγωνιστές της λευτεριάς. Έτσι γράφτηκε το έπος **«της Εθνικής Αντίστασης»** στα βουνά και στις πολιτείες της πατρικής γης. Ένα έπος που απαιτήσε καινούριες και ακόμα βαρύτερες θυσίες.

Στην περίοδο της Κατοχής οι κατακτητές διέλυσαν τον παραγωγικό ιστό της χώρας μας. Προέβησαν σε υποχρεωτικό δανεισμό από την τράπεζα της Ελλάδος χωρίς ποτέ να επιστρέψουν το ποσό, γνωστό σε μας σε κατοχικό δάνειο. Καταλήστεψαν αρχαιολογικούς θησαυρούς και έργα τέχνης. Αποκορύφωμα της γερμανικής θηριωδίας όμως υπήρξαν τα 89 αναγνωρισμένα ολοκαυτώματα σε όλη την ελληνική επικράτεια, οι εκτελέσεις αθών αμάχων, ακόμα και παιδιών, ως αντίποινα σε πράξεις αντίστασης του λαού μας. Σε πολλά από τα μαζικά εγκλήματα οι Γερμανοί ξεπέρασαν και τη διαταγή: **«100 Έλληνες για έναν Γερμανό».**

Ποιος μπορεί να ξεχάσει τους 1.100 νεκρούς στα Καλάβρυτα, τους 444 στο Κομμένο Άρτας, τους 229 στο Δίστομο, τους 290 στο Μεσόβουνο, τους 340 στους Πύργους Πτολεμαΐδας αι τους 280 στην Κλεισούρα Καστοριάς; Επιτέλους έφθασε η λευτεριά, πολυπόθητη και ακριβά πληρωμένη. Στις 12 Οκτωβρίου 1944 οι Γερμανοί έφυγαν από την Αθήνα και από την Ελλάδα ολόκληρη.

1940-2018. Πέρασαν από τότε 78 χρόνια. Οι εποχές άλλαξαν αλλά τα γεγονότα επαναλαμβάνονται. Έτσι και πάλι πυκνά σύννεφα βρίσκονται πάνω από τη χώρα μας. Ζούμε τη μεγαλύτερη οικονομική αλλά και ηθική κρίση. Από επίσημα χείλη, δηλώνεται ότι έχει περιοριστεί η εθνική μας ανεξαρτησία. Οι έννοιες έχουν χάσει το πραγματικό τους νόημα. Οι λέξεις κατοπινημένες έγιναν όπλα κατά της αλήθειας. Η αρετή το φιλότιμο, έγιναν απαξίες, ενώ η ευτέλεια, το χρήμα και ό,τι ανήτικο αποτελούν κυρίαρχη δύναμη στο παγκόσμιο στερέωμα. Η φιλοπατρία βαφτίστηκε μισαλλοδόξια και εθνικισμός. Την παράδοση της χώρας μας στους εχθρούς της την ονομάσαμε «πρόοδο και ανάπτυξη» και την προδοσία των αρχών και αξιών μας «συναίνεση στην ειρηνική συνύπαρξη των λαών», τη στιγμή που οι ίδιοι οι εχθροί μας στήνουν πολέμους σε διάφορα μέρη του κόσμου. Η έννοια Έλληνας τείνει να αντικατασταθεί με τη μοντέρνα έννοια «πολίτης του κόσμου» λες και το δεύτερο δεν μπορεί να συνυπάρξει με το πρώτο. Η ελληνική σημαία την οποία υπερασπίστηκαν οι στρατιώτες του '40 στα βουνά της Αλβανίας δίνοντας ακόμη και τη ζωή τους δεν αποτελεί για κάποιους τιμημένο σύμβολο. Αντίθετα όπως την προβάλλει χαρακτηρίζεται ο «εθνικιστής» και κωλύει την πρόοδο.

Όμως οι ήρωες του έπους του '40 προβάλλουν μπροστά μας τα ιδανικά που χαρακτηρίζουν τον Έλληνα εδώ και χιλιάδες χρόνια και αυτά είναι: η αγάπη για την ελευθερία, η μεγαλοψυχία, το φιλότιμο, η αξιοπρέπεια, η συνέπεια στην εκτέλεση του καθήκοντος, το χρέος απέναντι στην ιστορία και το σημαντικότερο η αγάπη στο Θεό και την πατρίδα.

Ας αφουκραστούμε τη φωνή της καρδιάς τους και ας προσβλέψουμε πάλι σε αυτές τις διαχρονικές αξίες και ας τις κάνουμε κήμα μας. Το ατομικό συμφέρον ας υποχωρήσει μπροστά στο κοινό καλό και να 'νασσε σύγγραφοι ότι η Ελλάδα θα βγει και πάλι νικήτρια σ' αυτό το σύγχρονο πόλεμο. Θα κερδίσει και πάλι τη χαμένη τιμή της και τη θέση που της ταιριάζει στην ιστορία.

Τιμή και δόξα σ' αυτούς που αγωνίστηκαν και αγωνίζονται για την ελευθερία και την αξιοπρέπεια.

Τιμή και δόξα σ' αυτούς που αντιστάθηκαν και αντιστέκονται.

Ζήτω η 28η Οκτωβρίου 1940 και οι ήρωες του αλβανικού έπους.

Διονύσης Σταματόπουλος

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΕΚΛΟΓΗ ΝΕΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Την Κυριακή **20 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2019 και ώρα 10:30 π.μ.**, στην Αίθουσα του Συλλόγου, θα πραγματοποιηθεί η τακτική Γενική Συνέλευση του **Μορφωτικού και Εξωραϊστικού Συλλόγου Αρτεμισίου** με θέμα:

1. Απολογισμός των πεπραγμένων για το 2018 και παρουσίαση της έκθεσης της Εξελεγκτικής Επιτροπής
2. Έγκριση οικονομικού απολογισμού έτους 2018
3. **ΕΚΛΟΓΗ Νέου ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**
4. **Διοργάνωση ΚΑΡΝΑΒΑΛΙΟΥ**

Στην αρχή της Γενικής Συνέλευσης θα κοπεί η **πρωτοχρονιάτικη πίτα του Συλλόγου.**

Η παρουσία όλων μας είναι σημαντική για την ορθή λειτουργία του Συλλόγου μας.

Είναι σημαντικό νέα άτομα να εμπλακούν στο Σύλλογο, γι' αυτό **καλό είναι μια νέα Ομάδα να αναλάβει εξ ολοκλήρου** την λειτουργία του Συλλόγου μας, ώστε να δοθεί μια νέα δυναμική.

Ως εκ τούτου παρακαλούνται όλοι όπως παρευρεθούν στη Γενική Συνέλευση.

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
του Μορφωτικού & Εξωραϊστικού Συλλόγου Αρτεμισίου

Κακουραϊκές ατάκες

Γράφει ο Γιάννης Δ. Σταματόπουλος

Το κιούπι και οι δραγάτες

Η ατάκα του φύλλου αυτού έχει κεντρική ιδέα μια από τις ατάκες, που μας έχει αφήσει παρακαταθήκη, ο μοναδικός και αξεπέραστος Χρήστος Δάμης.

Όπως είναι γνωστό το χωριό μας βρίσκεται ανάμεσα σε δυο μεγάλους αρχαιολογικούς χώρους, αυτού της Αρχαίας Μαντινείας και αυτόν του Αρκαδικού Ορχομενού.

Είναι επομένως φυσικό όλη η περιοχή να είναι γεμάτη από αρχαιολογικά αντικείμενα (όπως αμφορείς, νομίσματα, αγαλματίδια κ.ά.).

Πολλά από αυτά έχει βρει η αρχαιολογική σκαπάνη και άλλα έχουν βρει ιδιώτες, κάτοικοι της περιοχής, όταν κατά καιρούς έχουν κάνει διάφορες εργασίες, όπως ανοίγμα στερνών, θεμέλια σπιτιών, βαθιά άρροση κ.ά.

Ο **Πικερναίος Μπιλιέρης** σκάβοντας στο περιβόλι του βρήκε ένα κιούπι αρχαίο, δηλαδή έναν αρχαίο αμφορέα.

Αμέσως το νέο έγινε γνωστό στην περιοχή και όλοι έτρεξαν να δουν τα αρχαία. Μεταξύ των επισκεπτών ήταν και οι **Κακουραίοι δραγάτες (αγροφύλακες) Σούκος, Τσιάλες** και άλλοι. Αυτών όμως η επίσκεψη ήταν λίγο διαφορετική.

Οι δραγάτες, μέχρι τα μέσα του '70, ήταν το άγρυπνο μάτι για τον αμπελώνα του χωριού, αλλά και για τα χωράφια. Πρόσεχαν αυτά ώστε να μην γίνονται καμιά ζημιά μέχρι τη συγκομιδή των σταφυλιών αλλά και των άλλων γεωργικών προϊόντων (σιτάρι, αραποσίτι, πατάτες κ.ά.).

Οι δραγάτες δεν ήταν δημόσιο υπάλληλοι, αλλά τα ολίγα που έπαιρναν τα έδιναν οι έχοντες αμπελία και χωράφια και ήταν σε είδος και ελάχιστα σε χρήματα.

Την εποχή εκείνη ήταν γνωστό ότι υπήρχε το «έθος» (συνήθεια) οι δραγάτες να κάνουν διάφορες συναλλαγές κυρίως με τους τσοπάνηδες για να τους αφήσουν να βοσκήσουν τα πρόβατά τους σε κοινοτικούς βοσκότοπους, ειδικά τους τσοπάνηδες των διπλανών χωριών, με το αζημίωτο βέβαια.

Μια καλή περίπτωση για τους δραγάτες του χωριού μας ήταν η περιοχή του Κακουραϊκού αμπελώνα για βοσκή κυρίως προβάτων μετά τον τρύγο.

Τη χρονιά εκείνη οι δραγάτες είχαν συμφωνήσει να βοσκήσει τα πρόβατά του ο Πικερναίος Μπιλιέρης έναντι του ποσού των 500 δρχ. Όταν ο Μπιλιέρης είδε τους Κακουραίους δραγάτες τους πλησίασε και με νόημα τους ρώτησε:

Σεις ήρθατε για το «θέλημα», και εννοούσε το συμφωνημένο ποσό των 500 δραχμών για να βοσκήσει τα πρόβατά του στον Κακουραϊκό αμπελώνα.

Ο γερο-Σούκιος, με την ευστροφία και την πονηράδα, που τον διέκρινε του απαντάει αινιγματικά:

«Όχι ήρθαμε ...για το κιούπι» δείχνοντας τον αρχαίο αμφορέα, που οι παρευρισκόμενοι περιεργάζονταν, δίνοντας στον Μπιλιέρη να καταλάβει ότι το «**κιούπι**», τους ήταν εντελώς αδιάφορο.

Ήταν η εποχή, που τα αρχαία δεν μέτραγαν και πολύ για τους ανθρώπους του χωριού. Αυτό που μέτραγε ήταν το **«ζεστό χρήμα»** έστω και τα λίγα.

Δεν ξέρουμε αν οι Κακουραίοι δραγάτες πήραν το ζεστό χρήμα (500 δραχμές) την ίδια στιγμή ή αργότερα, από τον Μπιλιέρη. Εκείνο που ήταν βέβαιο ήταν ότι κανείς δεν βοσκούσε το κοπάδι του στα αμπελία, αν δεν πλήρωνε, ήταν κανόνας απαράβατος.

Άλλες εποχές άλλα ήθη.